

ועל זה ידו כל הדווים שפמה תלמידי חכמים מפלגים בתורה עוסקים בפלפול ונחריפות, ואלו בהלכות שבת אינם בקיאים, ובאים לידי ספק חלול שבת, או לנו מיום הדין או לנו מיום התוכחה.

11 רבנו בחיי - חובת הלבבות (הקדמה)

ונשאל אחד מן החכמים על שאלה נכרית מענין דין הגרושין, והשיב, אתה השואל על מה שלא יזיקנו אם לא ידענו, הודעת כל מה שאמה חייב לדעת מן המצות אשר אינה רשאי להתעלם מהן, ואין ראוי לה לפשע בהן, עד שנפנית לחשב בשאלות נכריות, אשר לא תקנה בהן מעלה יתרה בתורתך ואמונתך, ולא תתקן בהן מעות במדות נפשך.

ואני נשבע פי זה חמש ושלשים שנה שאני מתעסק במה שצריך לי במצוות תורתנו, ואתה יודע רב טרחי בעיון, ורב הספרים אצלי, ולא פניתי לבי מעולם למה שפנית לך לשאל עליו.

והצריך שם להוכיחו ולבטאו על כך.

12 מאירי (יומא כו)

כי ראיתי ת"ח שידיעתם גדולה בתלמוד, ואעפ"כ אינם יודעים לכוון שמועה אחת כהלכה, ולמה שראוי להורות [הערת מו"ר הרב יעקב פרץ שליט"א: - הם בקיאים בתלמוד אבל אינם יודעים הלכה, שאינם מתעסקים בה. וכמנהג חכמי דורנו] וכמה מוחזקים לבקיאם בחדרי תורה, וכשבאה הוראה לידם, אף את הפתח אינם מוצאים.

13 הרמ"א (יורה דעה סימן רמב ל)

ובימים אלו עקר הרבנות אינו תלוי במי שלמודו הפלפול וחלוקים שנוהגים בהם בזמן הזה, רק במי שלמד פסק ההלכה והעיון, והעמידו על האמת והישר.

14 רבי יהונתן איבשיץ

עקר הלמוד הוא ללמד שלחן ערוך לדעת דרכי ה', ובני אדם שלומדים פלפולים בלבד, והלכות שיש בהן מניחים, ומותו בלא חכמה ללמד שלחן ערוך.

ראיה מהא דאמרינן סוף גדה תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא אבל ל"ג שיש ללמוד ספרי הפוסקים דיני התורה כמו הרי"ף ומרדכי והרא"ש ודומיהן דזהו שורש ועיקר לתורתנו ואינם יוצאים כלל בלימוד גמפ"ת דהא דתנא דבי אליהו כו' כבר כתב רש"י שם השונה הלכות פירוש הלכות פסוקות ומ"ש ר"ת כאן ש"ס בבלי בלול כו' קאי אמש"ר לפני זה אלימוד ט' שעות ביום דכיון שיש לו פנאי גדול ילמוד בש"ס אבל הנך בעלי בתים שאינם לומדים רק ג' או ד' שעות לא ילמדו בש"ס לחוד כנ"ל ע"כ.

7 ענף עץ אבות (דף תד) - הרב עובדיה יוסף זצ"ל

ובדורינו זה, שלוש שעות בלימוד הבית יוסף, ושלחן ערוך, ונושאי כליו, ללמוד הלכה למעשה. מיום שחבר בית המקדש אין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו אלא ד' אמות של הלכה (ברכות ח.). וזהו לימוד הלכה למעשה.

וכתב הש"ך שם בשם הדרישה, יש בעלי בתים שלומדים בכל יום גמרא ופירוש רש"י ותוספות, ובזמנינו "הדף יומי". ונראה לי שאין יוצאים בזה ידי חובת תלמוד תורה, אלא שיש ללמוד בספרי הפוסקים הלכה למעשה, שכל שאינם לומדים אלא שלוש או ארבע שעות בלבד, לא ילמדו תלמוד בלבד, אלא בספרי הפוסקים.

8 שלחן ערוך (אורח חיים סימן נג כד)

צבור שצריכין לשפך רב ושלית צבור, ואין בידם כדי שפך שניהם, אם הוא רב מבקק וגדול בתורה ובקי בהוראה הוא קודם, ואם לאו שלית צבור קודם.

9 הגאון רבי יהונתן איבשיץ - יערות דבש

כל מי שאינו לומד הלכות שבת על בורין, וחוזר עליהן לפחות פעמים ושלש, לא יוכל להמלט מחלול שבת בשוגג, הן במלאכות דאורייתא הן באסורי שבות דרבנן.

10 הגאון מליסא בסדור דרש החיים (דף קמה סע"ג)

A. Eating In Other's Homes

1) רמב"ם – משנה תורה – מאכלות אסורות (יא:כו)

המתאָרַם אָפּל בעל הבית בְּכָל מְקוֹם וּבְכָל זְמַן וְהֵבִיא לוֹ יֵין אוֹ בֶּשֶׂר אוֹ גְבִינָה וְחִתִּיכַת דָּג תָּרִי זֶה מִתֵּר וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְשַׁאֵל עָלָיו אִם עַל פִּי שְׂאֵינוֹ מִפִּירוֹ אֶלָּא יוֹדֵעַ שֶׁהוּא יְהוּדִי בְּלִבָּד.

וְאִם הִתְחַזַּק שְׂאֵינוֹ בֶּשֶׂר וְלֹא מִדְּקָדָק בְּדַבְרֵים אֵלּוֹ אֲסוּר לְהִתְאָרֵם אָפּלוֹ. וְאִם עָבַר וְנִתְאָרֵם אָפּלוֹ אֵינוֹ אוֹכֵל בֶּשֶׂר וְלֹא שׁוֹתֶה יֵין עַל פִּי עַד שִׁיעֵיד לוֹ אֶדָּם בֶּשֶׂר עָלֵיהֶם.

B. Waiting Between Meat and Milk

2) שלחן ערוך – יורה דעה (פט:א)

אכל בשר אפילו של חיה ועוף לא יאכל גבינה אחריו עד שישהה שש שעות ואפילו אם שהה כשיעור אם יש בשר בין השיניים צריך להסירו והלועס לתינוק צריך להמתין:

3) רמ"א (שם)

ויש אומרים דאין צריכין להמתין שש שעות רק מיד אם סלק ובריך ברכת המזון מותר על ידי קנוח והדחה (תוס' ומרדכי פכ"ה והגהות אשר"י והג"ה מיימוני פ"ט דמ"א וראבי"ה)

והמנהג הפשוט במדינות אלו להמתין אחר אכילת הבשר שעה אחת ואוכלין אחר כך גבינה מיהו צריכים לברך גם כן ברכת המזון אחר הבשר (ע"פ הארוך והגהות ש"ד) דאז הוי כסעודה אחרת דמותר לאכול לדברי המקילין... ויש אומרים דאין לברך ברכת המזון על מנת לאכול גבינה (ארוך בשם מהר"ח) אבל אין נזהרין בזה.

ויש מדקדקים להמתין שש שעות אחר אכילת בשר לגבינה וכן נכון לעשות.

4) שלחן ערוך – יורה דעה (שם:ג)

אכל תבשיל של בשר מותר לאכול אחריו תבשיל של גבינה והנטילה ביניהם אינה אלא רשות אבל אם בא לאכול הגבינה עצמה אחר תבשיל של בשר או הבשר עצמו אחר תבשיל של גבינה חובה ליטול ידיו.

C. Washing Dishes Together

5) שלחן ערוך – יורה דעה (צה:ג-ד)

ג. קערות של בשר שהודחו ביורה חולבת בחמין שהיד סולדת בהן אפילו שניהם בני יומן מותר משום דהוה ליה נותן טעם בר נותן טעם דהתיירא והוא שיאמר ברי לי שלא היה שום שומן דבוק בהן ואם היה שומן דבוק בהן צריך שיהא במים ס' כנגד ממשות שומן שעל פי הקערה.

ד. יראה לי שאם נתנו אפר במים חמין שביורה קודם שהניחו הקדירות בתוכה אע"פ שהשומן דבוק בהן מותר דעל ידי האפר הוא נותן טעם לפגם.

D. Cooking Meat and Milk Together

6) שלחן ערוך – יורה דעה (קח:א-ב)

א. אין צולין בשר כשרה עם בשר נבילה או של בהמה טמאה בתנור א' ואף על פי שאין נוגעים זה בזה ואם צלאן הרי זה מותר ואפילו היתה האסורה שמינה הרבה והמותרת רזה ואם התנור גדול שמחזיק י"ב עשרונים ופיו פתוח מותר לצלותם בו ובלבד שלא יגעו זה בזה ואם אחד מהם מכוסה בקערה או בבצק וכיוצא בו מותר לצלותם אפילו בתנור קטן ופיו סתום.

ב. בד"א בצלי אבל אם בא לבשלם בקדרה זה לעצמו וזה לעצמו אפילו בתנור קטן ופיו סתום מותר ואף על פי שפי הקדרות מגולה.

E. Purchasing Vinegar

7) שלחן ערוך – יורה דעה (קיז:ד)

כל אלו המשקים וכן החומץ של שכר אסור לקנותו מהם אם דמיהם יקרים מדמי היין שאנו חוששים שמא עירב בהן יין.

8) רמ"א (שם)

הגה ואע"פ שרגילים למשוך היורות והכלים בשומן חזיר אין לחוש דהוי נתינת טעם לפגם גם בטל בס' (ארוך כלל מ"ד ובמרדכי פא"מ) גם אין לחוש אם נתנו משקין אלו בכלים של יין ועי' לקמן סימן קל"ז במקום שנהגו לתת דם או שאר איסור לתוך המלח או דיו אם מותר או אסור.

F. Purchasing Oil and Honey

9) שלחן ערוך – יורה דעה (קג:ג)

שמן ודבש של גוים אע"פ שהם מבושלים מותרים מפני שהבשר פוגם את השמן ומסריחו וכן לדבש.

G. Purchasing Salted Fish and Lemon Juice

10) שלחן ערוך – יורה דעה (פג:ג)

ציר דגים טמאים אינו אלא מדרבנן. לפיכך מותר לקנות מהעובד כוכבים דגים מלוחים טהורים אע"פ שמונחים עם הטמאים בכלי אחד שמא לא נמלחו יחד.

(11) רמ"א (שם)

ויש מיני נילו"ש שקורין קיכלי"ך שאופין אותם על ברזלים ומושחים הברזל בשעת אפייה **בחלב או חזיר** באותן יש ליהזר ולאסרן וכן המנהג.

(16) ש"ך (שם)

אפילו הוא נילוש בביצים.

דלמאי ניהוש לה **אי משום** דם רוב ביצים אין בהם דם כדלעיל סימן ס"ו ס"ח

ואי משום ביצי עוף טמא אין מצויים בינינו כדלעיל סי' פ"ו ס"ב

ואי משום בשולי עובדי כוכבים דאסור בביצים לקמן סי' קי"ג ס"ד קימחא עיקר כ"כ הפוסקים וע"ל ס"ס פ"ו ובמ"ש שם.

I. Laws of Pesach

(17) מרן – בית יוסף – תמז (ט)

ולפי זה מרקחות העשויים קודם הפסח מותרין ואפילו בשלם בכלים שדרכן לבשל בהם חמץ וכ"כ רבינו ירוחם וחמץ שנתערב קודם פסח בטל בס' ומותר באכילה אפילו בפסח מאחר שנתבטל קודם הפסח ועל זה אנו סומכין לאכול מרקחות שנעשו קודם הפסח ובשר מלוח שנמלחה קודם הפסח בכלי החמץ ומליח כרותה וכן גבינה מלוחה ודגים מלוחים.

(18) מרן – שלחן ערוך – אורח חיים (תמז)

א חמץ בפסח אוסר תערובתו בין במינו בין שלא במינו **במשהו** אפילו בהנאה:

ב חמץ שנתערב משש שעות עד הלילה **אינו אוסר במשהו אלא דינו כשאר איסורין**:

ד אם נתערב החמץ קודם הפסח ונתבטל בס' **אינו חוזר וניעור בפסח לאסור במשהו** ויש חולקים:

ה בשר יבש וגבינה ודגים שנמלחו קודם הפסח ולא נזהרו בהם **מותר לאכלם בפסח** מיהו דגים מלוחים השרוים במים בפסח בכלי חמץ יש להחמיר ליהזר מהם מפני שהם בולעים בפסח מפליטת הכלים וחמץ בפסח **במשהו**:

הגה: ויש אוסרים אם מונחין עם הטמאים בחבית אחת. וכן נוהגין שלא לקנותן אפילו אם רואים רק שמונחים עם הטמאים המלוחים בערבוב על השלחן שמוכרין אותם שם (ת"ה סי' קע"ד והגהות ש"ד וש"ד סימן כ' וא"ז וארוך כלל י"ג ומרדכי בשם תוספות הר"ר ישראל).

מלבד בהערינ"ג ומרקדי"ש דמתירין בכל ענין דודאי אין נמלחים עם הטמאים משום דאין דרך למלחן עמהם (מרדכי).

ואפי' בשאר דגים אין להחמיר לפשפש ולבדוק אם יש ביניהם דגים טמאים. ואם רואה שהדגים הטמאים שרוים במים עם הטהורים אפי' בהערינ"ג יש לאסרו (הגהות ש"ד בשם מהרא"י ור' ירוחם) אבל אין חוששין שמא נשרו כל זמן שאין רואים (שם).

(12) שלחן ערוך – יורה דעה (צו:ד)

מי לימוני"ש שמביאים העובדי כוכבים וכן חתיכות דג מליח שמביאים העובדי כוכבים בחביות מותרים:

(13) רמ"א (שם)

הגה מפני שמביאים הרבה ביחד **ואף אם נאסרו מקצתן שנחתכו בראשונה עם סכין עובד כוכבים נתבטלו באחרים הנחתכים אחר כן שאינן נאסרין כי כבר נתבטלו טעם הסכין בראשונים ולכן כולם מותרים וכל כיוצא בזה** (בית יוסף בשם שבולי לקט) ולכן אוכלים בקצת מקומות הכרוב שקורין קומפש"ט אע"ג דפרוס והתוך ויש מקומות שמחמירין בזה ואין לשנות המנהג (מהרי"ו סי' מ"ט) אבל שאר דברים שאינם חריפין כגון תפוחים או לפתות יבשים וכדומה נוהגין בהן היתר כמו בלימוני"ש ואין להחמיר כלל (בארוך):

H. "What If" Judaism

(14) שלחן ערוך – יורה דעה (קיב:ו)

במקום שנהגו היתר בפת של פלטר אפילו הוא נלוש בביצים או שביצים טוחים על פניו מותר.

(15) רמ"א (שם)

ואותן נילו"ש שקורין קיכלי"ך או מיני מתיקה שקורין לעקו"ך הם בכלל פת ובמקום שנוהגין היתר בפת של גוים גם הם מותרים ולא אמרינן שיש בהם משום בשולי גוים.